



Pähklimäe kevadel (coristustalgud) ja suvel



Пähklimäe - весной и летом

Pähklimäe moodustab looduslik pankrannikupelne (klinideline) kõrgendik.

Pähklimäe on nimi saanud siinlevinud sarapuude (pähklipude) järgi.

Pähklimäel asus alates 17. sajandist linnamöis, mida tunti Notebergi nime all. Narva linnaale kuulus 4 mõisa, mille ülesandeks oli varustada linnaelanikele toiduainetega. Kõik mõisahooned ning - park on hävinud, alles on vaid ühe kivihoonse paeqvist müürifragment.

Peale II maailmasõda rajati Pähklimäe serva linna prügimägi, mille käigus kuhjati looduslikule kõrgendikule ligi 10m kõrgune tehisvägi, kuhu rajatakse suusalaadmirajad.

Narva Linnavalitsus koostöös SA Eesti Terviserajadega ja Akke Spordiklubiga rajab Pähklimäele suusa- ja tervisesportikeskuse, kus alates 2005.a. on läbi viitud nii suusa-, jooksu-, kui ka jalgrattavõistlusi, üritusi nii lastele, sportlastele kui ka tervisesportlastele.

2012.a. koostöös SA Keskkonna Investeerimise Keskusega valminud loodus- ja matkarada, kogupikkusega ~3 km.

Loodusradjal paiknev 2 suurt ja 4 väikest infotahvlit, kus antakse lühiletevade Pähklimäe loodusest: siin kasvavatest puudest ja rohttaimedest, siin elavatest lindudest ja loomadest ning loodusest (kliin ja rändrahnud).

Euraasias ja Põhja-Ameerikas levinud 15-st sarapuuliste kasvab Eestis ainult üks – harilik sarapuu (rahvasuu pähklipuu) (*Corylus avellana*). Sarapuu perekonna ladinakeelne nimetus tulub kreeka keelsest sõnast κορύς, mis tähenab kiirvit või kubarat ning viitab sarapuude viljale. Harilik sarapuu (*Corylus avellana*) on oma nime saanud Vesuuvi põhjanõlval asuvu Itaalia linnaga Bellaga ehk Avella järgi (Vana-Rooma tähtsal pähkliauhanduse keskus). Harilik sarapuu on levinud Euroopas Lõuna-Soomest (levila põhjapiiri) kuni Türgini (levila lõunapiiri) ja Briti saartest (levila läänepiiri) kuni Uralideeni (lapiiri).

Eestis on sarapuu levinud enam kõrgustike ümber aga ka lubjakirikul pinnasel või niitude ja põlde servades, kuid puudub soodes ja liigniisketes metsades.

Kasvuvormilt on sarapuu 10-20-st tüvest kooesmaapinnalt harunev rõõsas, mille kõrgus ulatub 3 meetrist kuni 8 meetriini (Briti saartel kuni 15 m).

Sarapuupõõsas annab esimesed viljad (pähklid) 5–6. aastasel, kuid rikkalikumalt hakkavad põõsad pähkleid kandma 10–13. aastasel, kokku kannab vilju 20-30 aastat. Paremad pähkliatstand korduvad 3-5-aasta järeel, loodusles annab üks põõsas 1-4 kg pähkleid.

Sarapuu pähklid sisaldavad 50–72% kvaliteetset õli, 10–20% proteiini, 10–14% karbohüdraate, 9–10% süsiveskiuid, 2,5% mineraale; raud (Fe), magneesium (Mg), vask (Cu), seleen (Se) ning 0,30% eri vitamiine (B- ja E-) ja rohkesti kiudaineid.

Sarapuu levikule aitavad kaasa pähkleid talveks varuvad ning neist toltovatud metajad (kaelushüür, metssiga, orav) ja linnad (rähnid, pasknäär, pähklimänsak, puukoristaja jt.).

